

אותו בנו פרק חמישי חולין

פ.ב.

עין משפט נר מצוה

טו א מיי פ"י מהלכות
רולת הלכה ח:
טז ב מיי שם הלכה ו:
יז ג מיי פ"א מהל'
טוחלמל לרעת הל'
יח ד מיי פ"ב מהל'
שמיטה הל' יג סגמ
לאון קט טו ט"ע י"ד ס"י
טז סע"ף ו:
י"ח ה ו מיי שם הל' י"ז:
כ ז מיי שם סגמ שם
טו ט"ע שם סע"ף ח:

תורה אור השלם

1. וְיִשְׂרָאֵל שֶׁהָאֵל אֶתֶּן וְאָתָּה
בְּנוֹ לֹא תִשְׁחָטוּ בְּיָמֶיךָ
אֶתֶּן:
וּקְרָא כֹּה כֹּה

שיימה מקובצת

אן ועגלה ערופה לאו
שחיטה ראויה היא. ג"כ
ג"א בס"י עגלה ערופה
שחיטה ראויה היא דתנן
וכי:

רבינו גרשום

פרה נפדית על גבי
מערכתה. כלומר אם אירע
בה פיסול או במלאכה
או בשום דבר: תצא.
כלומר עם שאר בהמות
של חולין: קשיא דר"ש בן
לקיש אדר"ש בן לקיש.
כלומר הכא אמר ריש
לקיש עגלה ערופה אינה
משנה והכא אמר משעת
קריחה ואסורה מאותה
שעה השחוטתה. (ס) שחיטה
שאינה ראויה היא: אמר
רב יוסף לעיני דיןא תנן.
כלומר דין הוא שישחוט
ראשון: [שחט] שני בניה
ואח"כ שחטה סופג את
הארבעים: כלומר שאותן
שני לאוין כולל בשחיטה
אחת: ולא בנו ואותו
כלומר והוא דחשט שני
בניה ואח"כ שחטה אמאי
סופג את הארבעים: שנים
אחרונים חייבין. כלומר
אחד משום בנו ואותו
ואחד משום אותו ואת
בנו:

(א) נראה דחסר כאן אחת
מיות וז"ל וז"ל שפיר אמר
ממ"י דהוי שמיטה שאינה
וכי.

והתנן נמצא ההורג. וז"ל ויהיך מדקדק מאלך ללא מיתסרא לא מחיים דילמא היינו טעמא דלדעתא שימלא ההורג לא אקדשוה כי היא דתנן צפ' בתרא דכריתות (דף כג:) המציא אשם תלוי ונדע לו שלא חטא אס עד שלא נשחט כו' וירעה עד שיסתאב אשם ודאי אינו כן אלא (ט) עד שלא נשחט ילא וירעה בעדר כו' עגלה ערופה אינה כן ומפרש בגמ' טעמא דאשם תלוי משום דלבו נוקפו וגמר ומקדשו מספק אכל אשם ודאי כי אקדשוה לדעתא דחטא אקדשוה ואגלאי מילתא למפרע דהקדש טעות הוא ודילמא היינו טעמא נמי דעגלה ערופה ולא משום דלא מיתסר מחיים ולעולם אס נשחטה אסורה וי"ל דסברא דגמרי ומקדשו ללא מסקי אדעמייהו שימלא ההורג וא"ת ואמאי לא מנני דעד שלא מערף היינו עד שלא נראה לעריפה קודם ירידתה לנחל איתן דמשני צפ' בתרא דכריתות (דף כה:) וי"ל דסמין אמאי דלייק התם (ג"א טס) מסיפא דלא מיתסר מחיים דקתני סיפא משנעפרה מקצר שמחלה לא צאה אלא על הספק כפרה ספקה והלכה לה:

עגלה ערופה אינה משנה. וא"ת ולמה דחק לומר אינה משנה לימא תנאי היא דלאמרין צפ' בתרא דכריתות (דף כה:) דתנאי פליגי בהכי וי"ל דכך היתה קבלה זידס הקשה ה"ר משה מצונדי"ש אמאי לא קאמר דשוחט מצונדי"ש היינו עורף ופטורי לר"ש משום דלא חזיא לכלילה ולרבינן חייב משום דעריפה זו היא שמיטה דלאמר' כריש פ' שני שעירי (יומא דף טז:) גבי שניר המשחלה דחיימו לזוק ורשון: [שחט] שני בניה ואח"כ שחטה סופג את הארבעים: כלומר שאותן שני לאוין כולל בשחיטה אחת: ולא בנו ואותו כלומר והוא דחשט שני בניה ואח"כ שחטה אמאי סופג את הארבעים: שנים אחרונים חייבין. כלומר אחד משום בנו ואותו ואחד משום אותו ואת בנו:

(כריתות דף יז.) מיניה שם תהא קצורתא אינטרין לאחר עריפה דלא לימא דשריא משום שנעשית מלואה: **ל'ישני** באן קודם ירידה באן אחר ירידה. תימה הא על כרחך מתני' דכריתות (דף כג:) מובחאל דלא מיתסר מחיים כדדייק התם (צ"ב ט) מספיא דקתני דכפרה ספקה והלכה לה: **ג'אר** קריחה קריחה. מסקנא לא קיימא הכי צפרק צ' דקדושין (דף יז.) אלא מסיק דר"ל כנא דדי רבי ישמעאל דליין הכי נאמר מכשיר ומכפר צפניס פ"י מכשיר צפניס אשם מנורע ומכפר שאר קרבנות ולאמר מכשיר ומכפר בחון פירוש מכשיר כפורי מנורע מכפר עגלה ערופה ושעיר המשתלח וצפרק בתרא דכריתות (דף כה:) מוקי לה נמי רב המנונא דלאמר עגלה ערופה מיתסר מחיים כנא דדי ר' ישמעאל ותימה הלא יבחר משמע ממילתיה דר' ישמעאל דמיתסר מחיים וי"ל דדייק משום דלא איצטרך למילף מכשיר ממכפר אלא ליאסר מחיים דלאחר שחיטה ידעינן מזהה אשך [לא] תאלכו לרבות השחוטתה כו':

סומכום אומר משום ר"מ סופג שמונים. ארישא נמי פליגי כדפי' צקונטרס וכה"ג אמר צפ' קמא דיצבות (דף ט:) חלוק היה ר"ש אף צראשונה וסיפא נקט משום רבותא דרבינן דאע"ג דליכא שתי שמות דאיתו ואת צנו וצנו ואתו לא לקי אלא ארבעים כיון דנפקי מרוביהו מחד קרא דלא תשחטו:

ואמר ריש לקיש אומר היה רבי שמעון פרה נפדיס. אס מאל נאה הימנה אפילו על גב מערכתה אפילו שחטה כהלכתה על מערכת של עזים שהיא נשחטת עליה דלאמר' צמס' פרה (פ"ג מ"ט) וקסבר ר"ש כל העומד לפדות כפדוי דמי וקרינא ציה שאמה יכול להאכילו. ואי קשיא למה לי קבלת טומאה היא גופה ומטמאה אדם וצגדים מפרשין כה"ג בכריתות צפרק דס שמיטה (דף כה:) כגון צפרק שחטה צפנות מצבילה צכא צי משות ליה אולג מעטרף צהדי צכא ומקבל האז צכא טומאה אס יגע בטומאה ומטמא שאר אולכין ואי לאו אולג הוא לא מקבל האז צכא טומאה דלית ציה שיעורא וכי נעמו ציה אולכין אחרני טהורים הן שאינן זוגעין (י) צבלה אלא צבלת: **אינה משנה.** לא נשנית צמשמיתו: וטרעה **בעדר.** כשאר חולין. אלא איהנה נאסרת מחיים וכי שחטה מומרת: הכי גרסינן אמר ריש לקיש א"ר ינאי **עגלה ערופה אינה משנה:** והא"ר ינאי. צקדושין (ס) וככריתות צפרק בתרא (דף כה:). **גבול.** מאימתי נאסרת: **כזריא.** צני הישיבה: **אפורי.** מנורע. ק"ל צקדושין בהאז מקדש (דף יז:)

דאסורין בהנאה: **משעת שמיטה.** ונאסרת שחטה אכל המשולחת מותרת דכתיב (ויקרא יד) ושלח את הצפור המיה וגו' ולא אמרה תורה שלח לתקלה (ט) **משעת קריחה.** ושמתינן נאסרות עד שישלח: **גמר קריחה קריחה כו'.** מה עגלה ערופה שנאמר בה קריחה (דכריתות סא) ולקחו זקני העיר ההיא עגלת צקר אסורה מחיים אף ולקח למטהר שתי כפרים חיות (ויקרא יד) אסורות מחיים ומיהו עגלה ערופה יש לה גבול ליאסר צירידתה לנחל איתן אכל אלו אין צהן מעשה מלקיחה ועד שמיטה וכיון דנאסרות מחיים על כרחין משעת לקיחה: **אלא.** הא תירוצא דמתרין אינה משנה לאו ריש לקיש אמרה אלא ר' יוחנן אמרה דלר"ש צן לקיש מיתסרא מחיים והא דתנן תאל וטרעה בעדר מקשינן לה בכריתות (כה) ומוקמינן לה כנאלי: **לענין דינא טנ.** אה דקתני מתני' מי שלקח ראשון שוחט ראשון לאו לענין איסור והיתר שאס ראה השני לשחוט ראשון והראשון ימתין עד מחר מותר אכל דין הוא אס צאו לצ"ד שצא האחד לשחוט וחצירו

אומר אני צריך יותר ממך אתו אומרים להם הלוקח ראשון ישחוט שעל מנת כן לקח שאליו לא מכרה בעל הבית לשני ועכב לעצמו היה הלוקח שוחט וכן שנינו בתוספתא (פ"ה ה"א) הלוקח מצב"ש הוא קודם לצב"ש צ שעל מנת כן לקח: **דלא ענד איסורא.** שהקדים צענמו שלא יצא לידי איסור: **נשכר.** יש לו ריוח שאוכל היוס צשר: **מתני'** והא"ר שחטה סופג אס הארבעים. דאין כאל שחטת איסור אלא אחת. וצגמרה לייף דצנו ואותו נמי חייב: **שחטה ואס צהה ואחר כך אס צהה.** יש כאל שני אותו ואת צנו: **יש צשיחטה זו שני איסורין אותו ואת צנו משום אמנה וצנו ואותו משום צהה של זו שצבר נשחטה:** **סופג ארבעים.** דחד לצנו הוא וחדל האתראה וחד משום: **ממוגים.** וטעמא דסומכום מפרש בגמ' (ע"נ:) **ג'אר** לא שחטו. לשון רבים משמע: **הרי כאן שנים.** הזהיר את שניהם צין אס שוחט האס וצין אס שוחט הבת ולא משכחת לה שנים עובדין אלא בשלש צהמות והא (י) כיצד צת ואס וצת דאי אס ושני צניה למה לי קרא פשיטא מה לי חד ומה לי תרי דכי היכי דמחייב אהאי מחייב אהאי ואי צפרה וצמה וצת צמה פשיטא מרובייהו אותו ואת צנו נינהו אלא על כרחך צאחד שוחט פרה והשני את אמנה והשלישי את צמה קאמר לאשמועינן דלאצנו ואותו נמי מחייב:

(א) [שבוטות יא:] צ"ק ע"ז: ממות קא[...]: (ב) סוטה מו. (כתיבות לו) כריתות סה. ע"ש. (א) וצמס' מ. כריתות סה. קדושין מ. (ד) קדושין מ. (ה) [מסופתא פי"ה ה"א:] (ו) כריתות טו. (ז) עין מוס' צב"ק שכתבו על רש"י לא דק דכנפ' נללה ועינן רש"י ונע"י מ"ש על זה מוס' פקמים לג: ד"ה לאימת ומוס' שמת לא. ד"ה אלו. (ח) [לקמן קמא.] (ט) צפ"י כילד צת ואס וצת צמה ועינן רש"י. (י) [צ"ל] צדק סה.].

גליון הש"ס

בתנ"י סופג שמונים. ע"י כריתות דף ט' ע"צ מוס' ד"ה והיא. קדושין דף טו ע"צ מוס' ד"ה הרי: תוס' ד"ה עגלה וכו' דעריפה מפורת מירי צבלה. עין ממות דף קא ע"צ מוס' ד"ה ועגלה:

הגהות הבה"ח

(א) רש"י ד"ה והיא ינאי צקדושין. כ"ז פ"ב דף טו: (ב) תוס' ד"ה והמתן וכו' אית כן אלא אם עד:

הגהות מהר"ב

[א] תוס' ד"ה אמר וכו' כמו שאר קדשים דמיתסרי מחיים והא דכתיב וטרפו שם וכו' כ"ל:

מוסף רש"י

ואמר ר"ש בן לקיש. איתו שמת הכוסר לקיחה לה. ואומר היה ר"ש פרה נפדית על גבי מערכתה. אפילו שחטה על המערכת כמשפט, אס מאל אחרת יפסד מננה, וחבו שעת הבהרה שלה, ואע"פ דלא נפדיס, אפילו הכי משו לה אורכל הולל וראויה לפדות (ברק ע"ג) וצבילה ליה לר"ש העומד לפדות כפדוי דמי והיא ליה אולג שאמה יכול להאכילו לאחרי (שבבוטות יא.). **צא וטרעה בעדר.** כשאר חולין, והיא תאל ליה ליה הא דלאמרין כנמה דוכמי עגלה ערופה נאסרת מחיים וירידתה לנחל איתן אסרתה, ומתסרת כריתות (כה), מוקמינן לה למילתא צבלותה דתנא, צכק צמאל (סוטה מו.). **גבול משעתי בה ושכחתי.** מאימתי נאסרת (קדושין יד.) ונסבין חבריא. וסבין התלמידין מדעתה לומר (בבב"ט ע.) ירידה לנחל איתן. היא גבורתה לה שם עריפה ואסרתה (קדושין עט) וצבילותה מיתסר מיתסר (בבב"ט ע.) נאסרות שתיין עד שישלח המשולחת ומתרת צבלותה (קדושין עט). **מעגלה ערופה.** מה ההס מיתסר מחיים צקדושין, אף כאן מחיים (עט).